

2023-06-15
Fi2023/02015**Finansdepartementet**Konjunkturinstitutet
Box 12090
102 23 STOCKHOLM

Uppdrag till Konjunkturinstitutet om effekter på efterfrågan av prisförändringar inom energi- och miljöområdet

Regeringens beslut

Regeringen ger Konjunkturinstitutet i uppdrag att utveckla ett metodstöd för hur så kallade elasticiteter – ett mått på hur efterfrågan påverkas av prisförändringar – i högre grad kan integreras i analyser inom miljö- och energiområdet samt att på ett systematiskt sätt sammanställa relevanta bedömningar av elasticiteter inom dessa områden.

Redovisning av uppdraget ska ske till regeringen (Finansdepartementet) senast den 1 mars 2024. Avstämning bör ske med Regeringskansliet (Finansdepartementet) senast i oktober 2023, men kan också ske vid behov.

Bakgrund

Miljöskatter och andra styrmedel syftar normalt till att påverka beteenden. En viktig del i att analysera hur beteenden, inklusive företagens användning av insatsvaror, påverkas av nya eller förändrade styrmedel är att förstå hur exempelvis efterfrågan på en viss vara påverkas när priset på varan eller på andra varor förändras. Sådana så kallade egenpris- och korspriselasticiteter kan användas för att bedöma hur skattebaserna påverkas av regeländringar inom skatteområdet, hur nya eller förändrade styrmedel och andra politiska beslut liksom prisförändringar i allmänhet kan påverka efterfrågan. De skapar också förutsättningar för att gå vidare i analysen och kvantifiera effekter i senare led, till exempel klimat- och miljöeffekter.

Att identifiera elasticiteter som är lämpliga att använda kan i många fall vara en grannliga uppgift som även ställer krav på en god förståelse av vilka möjligheter och begränsningar som finns med en sådan ansats. Prisutveck-

lingen för en viss vara eller tjänst påverkas också av många olika faktorer såsom råvaruprisuppgångar eller punktskatter. Det finns därför ett behov av att utveckla såväl ett metodstöd som att systematiskt sammanställa relevanta och rimliga bedömningar av elasticiteter.

Närmare om uppdraget

Konjunkturinstitutet ska:

1. utveckla en allmän analysram för hur elasticiteter kan användas i till exempel utredningar och analyser av föreslagna regeländringar inom miljö- och energiområdet.
2. systematiskt sammanställa relevanta bedömningar av olika typer av kort- och långsiktiga elasticiteter inom miljö- och energiområdet.

Myndigheten ska genom praktiska exempel illustrera hur elasticiteter kan tillämpas av myndigheter och utredningar för att till exempel analysera beteendeförändringar. Av intresse är även att belysa hur exempelvis stora prisförändringar kan och bör analyseras. Erfarenheter från liknande arbeten ska tas tillvara. Information och synpunkter ska inhämtas från relevanta myndigheter.

Om det exempelvis till följd av databegränsningar kan vara svårt att ta fram tillförlitliga priselasticitetsskattningar kan en tänkbar modell i stället vara att kvalitativt bedöma priskänsligheten som exempelvis ett intervall (elastisk/ oelastisk) för en bredare varugrupp. Som en del av analysramen ska myndigheten därför föreslå och beskriva lämpliga tillvägagångssätt i de fall rimliga elasticitetsbedömningar sannolikt är svåra att få fram.

Myndigheten ska även på ett systematiskt sätt sammanställa användbara skattningar av relevanta kort- och långsiktiga elasticiteter inom miljö- och energiområdet. Sammanställningen ska omfatta relevanta och kvalitetsgranskade skattningar av elasticiteter från den vetenskapliga litteraturen, liksom från myndigheter, och en bedömning av inom vilka områden det saknas tillförlitliga elasticitetsskattningar. Förslag bör även lämnas för hur dessa brister kan åtgärdas i de fall det bedöms vara särskilt angeläget att elasticiteter finns tillgängliga.

Relevanta varor och tjänster för vilka priselasticiteter bör tas fram är till exempel diesel, bensin, el, gas och fjärrvärme för olika användningsområden

och skärningar, till exempel för olika typer av aktörer. Även priselasticiteter för andra insatsvaror, såsom företagens användning av material av plast, kan vara av intresse att ta med i sammanställningen.

Utöver egenpriselasticiteter ingår det i uppdraget även att inkludera skattningar av korspriselasticiteter, såsom hur prishöjningar på bensin eller diesel påverkar elanvändningen för vägtransporter. Även andra elasticiteter än de som relaterar till prisförändringar på efterfrågesidan, exempelvis inkomst-elasticiteter eller utbudselasticiteter, kan, om myndigheten bedömer att det är relevant, inkluderas i sammanställningen.

Sammanställningen ska göras allmänt tillgänglig och regelbundet uppdateras genom att nya relevanta skattningar läggs till allt eftersom de blir tillgängliga. Myndigheten ska även lämna förslag på om och hur arbetet med att skatta samt sammanställa elasticiteter kan vidareutvecklas.

Redovisning av uppdraget

Redovisning av uppdraget ska ske till regeringen (Finansdepartementet) senast den 1 mars 2024. Avstämning bör ske med Regeringskansliet (Finansdepartementet) senast i oktober 2023, men kan också ske vid behov.

Skälen för regeringens beslut

De underlag som uppdraget förväntas resultera i kan fungera som ett viktigt stöd för Regeringskansliets effektbedömningar av regeländringar, till exempel inom skatteområdet. Underlagen förväntas också fungera som stöd i arbetet för att utveckla metoder för att bedöma klimat- och miljöpolitikens effektivitet. Det gäller också för de analyser som görs av berörda sektorer hos andra myndigheter och av utredningar. En sammanställning av relevanta bedömningar av elasticiteter kan bland annat underlätta för myndigheter som lämnar underlag till klimat- och miljöredovisning.

Om såväl Regeringskansliet som myndigheter har tillgång till samma sammanställning av elasticiteter minskar risken för stora skillnader i respektive myndighets bedömningar som kan härledas till skillnader i grundläggande antaganden.

På regeringens vägnar

Elisabeth Svantesson

Thomas Sundqvist

Kopia till

Klimat- och näringslivsdepartementet/A BI KE KL NM

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet/TM TP US

Energimarknadsinspektionen

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Naturvårdsverket

Statens energimyndighet

Statens väg- och transportforskningsinstitut

Trafikanalys

Trafikverket